

Pogreb junaka Pavla Sirnika.

Dne 7. januara m. l. je padel v bojih pri Borovljah poročnik Pavel Sirnik, vreden drug junaka Malgaja. Danes so položili njegove zemeljske ostanke v večnemu počitku v domači vasi. Dne 3. t. m. so jih v Borovljah ekshumirali in prepeljali v Zalog, odkoder se je pomikal sprevod, ki ga je vodil vojni superior Klobovs v Marijo Devico v Polju. Pogreba so se udeležili razen pokojnikovih sorodnikov njegovi ožji tovariši, častniki takratne trboveljske posadke z majorjem Lavričem na čelu, mnogo vojaštva, različna društva, med njimi Sokol iz Device Marije Device v Polju, občinski zastop, sloška mladina in mnogobrojno občinstvo. Pri cerkvi Device Marije v Polju je čakal na sprevod poveljnik dravske divizije oblasti general Smiljančič s svojim štabom.

Na pokopališču se je najprej poslovil od pokojnega vojni superior Klobovs, ki je slavil junaka Sirnika kot vzornega sina, tovariša in vojaka. »Umreti za domovino«, je dejal g. superior, je sladko, toda umreti za domovino, ki se šele stvarja in gradi, je apostelstvo in mučeništvo. In tak apostol in mučenik je bil naš tovariš Sirnik. V imenu takratne borovelske posadke je govoril poveljnik posadke major Lavrič, čigar pobojnik je bil pokojni. Ko smo branili pred letom dni v spodnji Rožni dolini poverjeno nam zemljo proti napadu sovražnika, v neposredni bližini naše postojanke sovražno glavno mesto, za hrbtom zasneženo gorico steno Karavank, majhni sicer po številu, a tem vnetejši v ljubezni do predraže domovine, si padel Ti — od mnogih krogelj zadet — borec se do zadnjega diha za sveto pravico naroda. Plošča, ki smo jo Tvoji so-

bojevniki odkrili v znak hvalečnosti, naj kakor spomenik v Termopilah opozarja slehernega potnika na Tvojo špartansko ljubezen do domovine. Pavel Sirnik čast in slava Ti!« Vojška godba je zaigrala »Le-pa našo domovino« in častni oddelek vojakov je podal salvo.

Nato je govoril poročnikov tovariš g. poročnik Ude: Bili smo dosedaj suženjski narod s sklenjenimi hrbti. Naša prošnja je bila temna kot grob. Pokazali pa smo, da se hočemo rešiti tega suženjstva in eden izmed prvobitnih za svobodo si bil, Ti, dragi tovariš.

Tukaj ob odprtem grobu odklanjamo vsako rešitev našega vprašanja, ki ne bi bila v duhu pokojnega Sirnika. Odklanjamo vsako nepravično rešitev, ker imamo svoje junake mučenike, ki se dali svojo kri za svobodo naroda. Ti pa slovenski narod spoštuj svoje mučenike in deluj v duhu naših koroških junakov, Sirnika in Malgaja.

In črna prst je jela padati na krsto junaka, ki je bil eden prvih, ki je ob preobratu pohitel na Koroško, da reši domovino naše koroške Slovence, ta krasni Korotan. Mnogoštevno občinstvo je vedelo, da je izkazalo čast mlademu možu, ki bo za vsakega Slovenca vzor vojaka in vzor državljan. Med mnogimi venci naj omenimo vence Sirnikovih tovarišev z napisom »Častniški zbor 1918«, venci Narodnega sveta v Borovljah, venci Ženskega društva v Borovljah, venci poljskega Sokola, venci borovelskega Sokola itd. Na kolodvoru v Zalogu, v Zalogu, v cerkvi Devici Lariji v Polju in na pokopališču je zbor Sokolov pel žalostinke.

Naše šolske knjige.

Kakšnega pomena so za mladino šolske knjige, ni treba posebej razlagati. Zadostuje povdariti, da tvorijo z malimi izjemami, ne samo glavno podlago za vse poznejše specialne študije, ampak, da bazirajo na njih poznejše dilakovo svetovno naziranje. Seveda, ne samo na njih, tu pridejo v poštev še razni faktorji, med najvažnejšimi pač učitelji, ali škoda bi si bilo prikrivati vpliv šolskih knjig na učenje. Odtod bo v stari Avstriji za narodne šole, in univerze, odtod zaplemba s strani Avstrije med vojno skoro vseh slovenskih učnih knjig, kjer se je nahajala ne samo kaka protidržavna beseda — takih sploh bilo ni — ampak kaka beseda, ki ni izrečno povdarjala Avstrije. Take besede pa se ne nahajajo samo v leposlovnih spisih, ampak tudi v zemljepisni in zgodovini.

Tako je gledala na to Avstrija, ki je bila stara velesila in ji ni bilo treba iti za tem, da bi navduševala svojo mladino za kake neodrešene kraje. In pri nas? Mi smo mlada država, nismo velesila, in nam hočejo odtrgati kraje, brez katerih bi dolgo ne mogli živeti. Tu imajo pisatelji učnih knjig in učitelji najvišjo nalogo, da vcepijo mladini že v nežni mladosti prepričanje, da so to naši kraji, ki nam jih je ugrabila surova sila. Kaj bi se zgodilo n. pr. s profesorjem, ki bi bil izdal med vojno knjigo, ki bi prištevata Trst, Gorico in Pulo k Italiji? In kaj z vsemi drugimi, ki bi bili udeleženi pri tem? In za Avstrijo kot državo niso imeli ti kraji takega pomena kot za nas, kajti s stališča Avstrije je prebival to narod, ki bi ga bila udušila raje danes kot jutri. Kaj pa se je zgodilo pri nas s pisateljem in z vsemi, ki so bili udeleženi pri knjigi, ki prištevata k Italiji Gorico, Trst in Pulo — in to sedaj, ko se ni nobene odločitve v tem vprašanju? Čujte kaj: knjigo mislijo vzeti začasno iz prometa in prenesti dotična mesta. Da, da, zato gre pri nas tako, ker je vse skupaj samo oreplejeno, da se vidi skoz stari tekst. Pri takim razmerah je pač težko delati!

P. P.

Židje v Jugoslaviji.

Ce nekoliko natančneje premostimo različne korupcijske, izvoznike in druge afere, lahko kmalu spoznamo, da igrajo v vseh teh aferah pretežno večino vlog židje, ki so se pritepli v našo državo. Žid je tisti element, ki vzdržuje zakonito borbo po sumljivih kavarnah. Žid je bil tisti, ki se je v času volne prvi pečal z verižništvom, in žid je, ki v prvi se danes izkorišča ubožnejše sloje kjer se mu posreči zavladati nad njimi.

Židje so danes močno organizirani in žive povsod dobro. Nedavno je ko smo čitali, da se židje protivijo

ustanovitvi zionistične države v Palestini. To je povsem naravno. Čin bi enkrat židje strnili v državo, bi se morali med seboj odirati. Tega pa iz egoističnega nagona žid ne stori. V naši državi je mnogo židov, ki so za časa vojne zaslužili do 200 milijonov kron premoženja. Takim je potem seveda kaj lahko plačevati globo, ki jih slučajno zadenejo. Zagrebška »Nar. Politika« poroča, da je bilo zadnje čase dovoljeno štirinajst izvoziti iz naše države v Nemško državo 4000 volov. Židje, ki so dobili izvozno dovoljenje, so zagrebški mesarji Hafner, Donner, Schlesinger in Fuchs. Ta četvorica bo kupila pri nas volove po 10 do 20 kron kg, v Nemški Avstriji pa jih bo prodala po 80 do 100 kron za kg. Ako pomislimo, da se vse to meso izvozi brez rekompencije, bomo imeli pri tem ogromno škodo.

Dočim smo v Sloveniji še nekako malo okuženi od krivonosih P. F. (pravijo, da jih je pri nas le okoli 1000), so Hrvati bogato obdarjeni z njimi. Imajo jih toliko, da bi jih lahko izvažali in dali na ta način s carino državi lepega zaslužka. V Zagrebu so se židje vrinili celo v kulturne institucije (ravnatelj opere, konzervatorija itd. itd.) Ti ljudje uvažajo v naše življenje anacionalni ton, ki nam bo samo v škodo. Zato je potrebno, da se naša vlada odločno protivi židovstvu in da te obskurne, okužujoče elemente izžene iz naše države. To se pa seveda ne sme zgoditi tako kakor zadnjič, ko se je izgnalo nekaj židov čez Zakanji, da so se kmalu nato zopet vrnili čez Maribor.

USPEHI LONDONSKE KONFERENCE.

Kakor poroča »New-York Herald«, so uspehi londonske konferen-

ce sledeči:

1. Zavezniki so določili, kateri ameriški pridržki se morajo upoštevati in kateri se ovirajo;

2. Anglija, Francija in Italija stoji na neomajnem stališču, da se ima pogodba z Nemčijo odobriti; če se bo Nemčija obveznostim zoperstavljal, se jo v izvršitev prisili Amerikanci, zatrjujejo, da se glede te točke zavezniki strinjajo, in so pripravljeni pomagati morebiti celo z vojaško silo.

3. Zavzame se stališče glede jadranskega vprašanja. Natančnosti se pridržijo.

4. Med Anglijo in Francijo se stori finančna zveza, ki bo bankam obeh držav omogočala najemati dolgotrajne kredite in stabilizirati tečaj deviz.

5. Sklene se zveza med Anglijo in Francijo, kateri se sme v slučaju, da se Amerika odtegne evropski politiki, pridružiti tudi Italiji.

6. Določa se okvir mirovne pogodbe s Turčijo.

Potovanje regenta Aleksandra.

LDU Beograd, 5. Presbiri javlja službeno: Prestolonaslednik regent Aleksander je odpotoval iz Pariza v Strassburg v Alzaciji, kjer bo ostal dva dni, 5. in 6. t. m. Iz Strassburga se regent dne 7. t. m. povrne v Pariz, odkoder bo po kratkem bivanju odpotoval nazaj v Beograd.

Pogajanja za avans končana.

Beograd, 6. (Izvirno poročilo.) V nedeljo popoldne so bila končana pogajanja med našimi zastopniki in zastopniki vrhovnega sveta o predložitvi, ki ga naj dobi Srbija na račun vojne odškodnine. Zadnji seli je predsedoval v imenu Clemenceaua njegov namestnik Berthelot. Izid še ni znan, ker si je pridržal konečno odločitev Clemenceau sam. Naši delegati so zahtevali 6% celokupno vojne odškodnine, ki jo plačajo Nemčija, Avstrija, Ogrska in Bolgarija, zavezniki pa so dosedaj pristali le na 5%.

Nacionaliziranje bosanskih šum.

Beograd, 6. (Izvirno poročilo.) Ministrstvo za šume in rude je izdelalo dalekosežen gospodarski načrt o odkupu vseh bosanskih gozdov, ki so še privatna last. Potrebni kapital bo prispevala deloma država, deloma organizacija, ki jo ustanove v ta namen domači denarni zavodi in lesni trgovci. Ti bodo prevzeli tudi vodstvo industrijske izrabe podzaviljenih gozdov.

Papirnat drobiž v Beogradu.

Beograd, 6. (Izvirno poročilo.) Takoj po pravoslavnih praznikih bo

Jugoslavija.

izdala tudi beografska občina papirnat drobiž, in sicer po 10 in 20 dinarskih par.

Romunske zahteve v donavskem vprašanju.

LDU Bukarešta, 5. Romunski dopisni urad poroča: Romunska mirovna delegacija je od pariške mirovne konference zahtevala rešitev donavskega vprašanja na nastopen način: V mednarodni komisiji, določeni po členu 347 mirovne pogodbe, naj bodo zastopane tudi vse obrežne države. Vse donavske ladje, ki so bile zaveznikom za vojne odvzete, naj se takoj razdelijo med zaveznike.

Novoletne čestitke Franciji.

LDU Beograd, 5. Predsednik ministrskega sveta Davidović je k novemu letu poslal brzoglavne čestitke francoskemu predsedniku Clemenceauju in francoskemu zunanjemu ministru Pichonu. V čestitkah izraža čustvo neomajenega prijateljstva itd. kot je to običajno pri takšnih prilikah. Clemenceaujev kakor Pichonov odgovor sta bila sestavljena zelo prijazno. Izražata najiskrenejšo željo za prosperanje kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Clemenceau pravi tudi med drugim: Prijateljstvo med našima dvema državama, ki se je tako slavno obneslo na bojnih poljanah, bo še bolj ojačilo aktivno sodelovanje pri težki nalogi obnove in mirnega razvoja, ki čaka vse narode, ki so si s tolikimi žrtvami priborili zmago.

Razna poročila.

Wilson skliče zvezo narodov.

LDU Lyon, 5. Kako poroča »Chicago Tribune« iz New Yorka, je poslanik Zedinjenih držav Wallace dobil iz Washingtona obvestilo, da bo predsednik Wilson sklical prvo sejo sveta zvezo narodov tudi v primeru, da bi senat ne ratificiral mirovne pogodbe. V zmislu versalleske pogodbe ima namreč Wilson pravico, dati iniciativo za ta sestanek.

Avstrija razpada še dalje.

LDU Dunaj, 6. »Morgen« posnoma iz lista »Tiroler Anzeiger« poziv na tirolske poslance, naj ugotovijo in izjavijo, da samo pod pritiskom sile priznajo zvezno razmerje z Avstrijo in naj polagajo važnost na to, da se prisiljeni zakon z Avstrijo že od vsega začetka sklene tako, da se bo po potrebi dal tudi ločiti. Isti list poroča iz privatnega londonskega vira, da vprašanje združenja Predariskega s Svico kljub nasprotnim vestem ne stoji tako neugodno. V Londonu delujejo baje vplivni krogi za združenje Predariske s Svico.

Demonstracije na Dunaju proti madžarski reakciji.

LDU Dunaj, 5. Včeraj so priredili socialni demokratje na Dunaju velike protestne shode proti usmrtilvam komunistov na Madžarskem. Na enak način sta manifestirali tudi

obe češki socialistični stranki na Dunaju, namreč socialno-demokratska in narodno-socialna.

Avstrijski parlament.

LDU Dunaj, 5. Avstrijska narodna skupščina se sestane 14. januarja.

Stavka čeških bančnih uradnikov na Dunaju.

LDU Dunaj, 5. Danes so uradniki in nastavljeni dunajskih filijalk čeških bank pričeli stavkati, ker se jim obljubljena doklada za nastavlence v inozemstvu ni izplačala. Državna zveza bančnih uradnikov je prevzela nalogo, da vodi nadaljnja pogajanja.

Odstop bolgarskega generalisima.

LDU Sofija, 4. General Neratov, šef bolgarskega generalnega štaba je odstopil, ker ni soglašal s splošno mobilizacijo.

Preganjanje ameriških komunistov.

LDU Amsterdam, 4. Reuterjev urad poroča iz Washingtona, da so bili izdajatelji vseh komunističnih časnikov aretirani. Dne 2. t. m. je bilo v Zedinjenih državah aretiranih 4500 radikalcev. Mnogi izmed aretiranih so inozemci, posebno Rusi. Zaplenili so mnogo komunističnih propagandnih spisov. Več kot polovico aretirancev bodo najbrže izgnali.

Gospodarstvo.

ZA NAŠE POMORSTVO.

Predno se Jugoslavija spusti v pomorsko trgovino, mora poiskati primernih baz in oporišč. Spoznati mora svoje obale in otoke ter gospodarsvene, prometne, kulturne, podnebne, gradbene in plovbene razmere, prepričati se mora kaj je z obrišči in trzišči na morju in mora proučiti ljudi ki tam stanujejo ter običaje, ki jih imajo.

Iz tega nagiba se je v zadnjem času oglasila splitska sekcija Udruženja jugoslovenskih inženirjev in arhitektov, ki pozna iz življenjskega izkustva gospodarsko, politično in prometno važnost pomorskih luk, in opozorila javnost, da je vprašanje pomorstva v naši državi nekaj povsem drugega kakor privatna špekulacija in igranje s plemenskim separatizmom.

Od pravilne izbire pripravnih luk bo odvisen naš bodoči promet s svetom, naš uvoz in izvoz, naša trgovska bilanca in naš ugled pri velikih narodih. Zato zahteva omenjeno Udruženje, da se rešuje vprašanje pomorstva jugoslovenske države brez predsodkov, brez lokalnih ambicij, brez malenkostnih zavisti, in se obrača na merodajne faktore, da se odločitev o tem vprašanju prepusti izključno le strokovnjakom, gospodarskim faktorjem, s čemur bodo

prenagljene sodbe in neopravičeni zaključki že vnaprej onemogočeni.

+ Kredit za zgradbo mostu čez Vardar. Vlada v Beogradu je odobrila kredit za zgradbo mostu čez Vardar. Kredit iznaša 300.000 dinarjev.

+ Izvoz papirja prepovedan. Ministrski svet je sklenil prepovedati izvoz tiskarskega, pisalnega in risalnega papirja, papirja za pisma in lenpenke vseh vrst iz naše države. Prepoved je izdana vsled visokih cen papirja, ki so se pri nas pojavile v zadnjem času.

+ Poljedelska fakulteta se ustanovi v Beogradu. Za ureditev pripravnosti na fakulteti so pozvani v Beograd trije strokovnjaki iz Amerike. Fakulteta se otvori meseca septembra.

+ Rudarska industrija v Dalmaciji. Rudarska industrija se je v Dalmaciji zelo razmahnila. Doseglo se je, da proizvajata rudaški premogovnik dnevno 10 vagonov premoga. Razen tega se začne izkoriščati premogokopi tudi v Sinju in blizu Vrlike.

+ Izkoriščanje vodnih sil v Dalmaciji. Rečica Vrlika pri Imotskem se v kratkem času uporabi v industrijske svrhe. Neko podjetje za produkcijo aluminija bo izkoristilo 30.000 konjskih sil.

Beleške.

Ogorčena Italija.

Brat bivše cesarice Zite parmski princ Sikst, ki je kakor znano svoj čas posredoval pri Franciji in Angliji, da bi dosegel poseben mir z Avstrijo, je objavil sedaj spise o svojih pogajanjih. V teh dokumentih objavlja med drugim, da je poslal leta 1917. — torej takrat ko se je antanti najslabše godilo — takratni laški vrhovni poveljnik general Cadorna v Svico svojega odposlanca, ki je Avstriji ponudil mir pod pogojem, da prepusti Italiji južno Tirolsko. To odkrije, je Italijanom seveda skrajno neljubo, ker se boje, da jim bi zavezniki preveč zamerili, ako bi videli, da jih je hotela »zvesta« Italija zapustiti ravno v času, ko se jim je godilo najslabše. Zato sedaj taje na vse kriplje. Vse časopise je na nogah, da bi spravilo neljubo novico s sveta. Cadorna sam pa pusti po agenturi »Stefani« izjaviti, v kateri seveda tudi taji. Pa bo le menda res. Saj je vse skupaj popolnoma v skladu z laško zahrbtnostjo in bojazljivostjo.

Zakletva vojaških novincev.

V nedeljo dopoldne se je vršila na obširnem prostoru pred »Slo-nom« slovesna zaprisega naših rekrutov. Slavnost sta prisostvovala med drugimi tudi general Smiljančič in minister dr. Kramer; gledalo pa jo je na tisoče občinstva. Bil je lep prizor, ko je prihajala in potem odhajala četa za četo, skoro brez konca. In ko si gledal te mlade, miščaste in izrazite postave, si nehota občutil: velika in močna je naša domovina. Polek slovenskega Janca, ki je koketiral in zbijal šale na levo in desno, je korakal ponosen Bošnjak, ki je gledal resno pred seboj, simpatični Macedonec, ki se ni upal nikamor ozreti in Albanec s skoro mongolskim tipom. Še pred sedmimi leti so bili domovi mnogih od njih v turški roki. Še pred poldrugim letom bi ga pri nas obesili, kdor bi si upal prorokovati nedeljsko slavnost — sedaj pa je resnica vse, kar smo pred samo sanjali. Nedeljska slavnost je bila trijumf nekdanje subske vojske, sedaj tedra naše jugoslovske armade. Pokazala pa je tudi, koliko zaupanja moremo imeti v bodočnost naše domovine, v moč naših polkov.

Viljem se stara.

Avstrijski listi poročajo o Viljemu ledeče: Bivši cesar Viljem se je v zadnjem času zelo postal. Njegovi živci so uničeni. Roke in noge se mu tresejo kot starcu. Kdor ga je videl v Amerongenu, je spoznal na prvi pogled, da je mož za vedno odigral svoje vlogo in da se sploh ne bo več trudil vmešavati se v politično življenje nemške republike. Viljem ne izraža več želje, svoje dni zaključiti v Nemčiji, in snatra Nemčijo sploh za izgubljeno. Vedno bolj je prepričan, da so ga zapustili in ogoljufali njegovi svetovalci in cel nemški narod.

BOLGARI NOČEJO IZROČITI LOKOMOTIV.

LDU Beograd, 4. jan. »Pravda« slija, da prevzame tam lokomotive javlja: V Bolgarijo je odposlana komisija, da prevzame tam lokomotive. Komisija je ugotovila, da je od onih lokomotiv, ki jih imamo dobili, 20 v dobrem stanju, drugih 20 pa bo mogoče po malih popravkih vprorabiti za promet. Začetkoma so bile bolgarske oblasti voljne ustreči našim zahtevam ter je komisija zahtevala od prometnega ministrstva, da pošlje potrebno osobe za prevzete prvih 6 lokomotiv. Medtem pa je nastala na bolgarskem železničarska stavka, ki služi za izgovor, da se nam naše lokomotive ne izroče. Zdi se, kakor da hočejo bolgarske oblasti oddajo železničarskega materiala zadrževati, da preteče rok treh mesecev, ki je določen v mirovni pogodbi. Ker so te lokomotive važne za naš železniški promet, so bili namerjeni vsi koraki, da se nam lokomotive takoj izroče. Zato je zastopnik prometnega ministrstva g. Vulovič govoril z nekim ententnim generalom, ki je dospel v Beograd. Predsednik komisije za prevzete lokomotive je včeraj posetil ministrskega predsednika in prometnega ministra.

Primorčaito „JUGOSLAVIJO“

Ljubljana.

— Svolega očeta je ubil 18-letni Matija Makše v Mali Strnici. Mladí zločinec, ki je bil uslužben pri nekem ljubljanskem trgovcu za hlapca, je neznanu kam pobegnil.

= Radi sumljivega obnašanja aretiran. Detektivni kjodvorske policije ekspoziture so prijeli nekega Konrada Hlupiča, ker se je zelo sumljivo obnašal. Sum ni bil popolnoma neopravičen, kajti našli so pri njem 115 ovitkov tobaka, 50 veržink. I par zgornjih delov vojaških čevljev, 1 zavoj sukanca in 1 zavitek trakov za čevlje. Aretirani Hlupič noče izdati, odkod ima blago. Proti njemu se je uvedla preiskava.

Osebe pa, ki pridejo po že objavljenem ukazu ministrstva za prehrano z dne 4. decembra 1919, št. 26750 v poštev pri akciji za prejem cenejših živil in kojih številu je za Slove-
nijo maksimiran na 300.000, prejemalec
bodo določeno množino moke po
znatno znižanih cenah, in sicer belo
moko po 1 dinar, krušno moko (pše-
nično, koruzno ali ječmenovo) pa po
pol dinarja za 1 kilogram. V pokritje
za ogromno diferenco pri ceni, ki bo
s tem nastala, je votiral ministrski
svet večjo vsoto denarja.

Vabec vsakega tovariša in tovaršico, ki še ni organiziran, na takojšen pristop k društvu, voščimo vsem našim članom in članicam, kakor tudi gg. šefom srečno Novo leto!

* Jezero iz asfalta. Na najjužnejšem otoku Malthankil, na Trinidadu, ki je v angleški posesti, se nahaja 40 hektarov obsegoče jezero, napolnjeno namesto vode z asfaltno. Asfalt iz tega jezera upotreblja že Kristof Kolumb za mazanje svojih ladij, ko je 1496. odkril ta otok. Površina tega jezera, ki je presekana tu in tam z vodnimi žilami, je tako čvrsta, da se lahko hodi po njej. Pri korakanju zveči pod nogo kakor asfaltna cesta. Pri tem pa jezero ni

Društvo zasebnega uradništva Slo-
venije v Ljubljani.

Prevalle. V zadnjem času so nekele nemškutarski zlikovci pred Rozmanovo gostilno razbili več električnih svetilk in več cestnih električnih žarnic. Orožniki so storilec za postali.

popolnoma trdo, in jame ki nastanejo vsled izkopavanja, se kmalu spet izravnaajo. Vsled že dolgotrajnega sistematičnega izkoriščanja tega asfalta se je površina jezera znižala že za 2 metra. Največji del tega asfalta se izliva v Zedinjene države, kjer se največje gradijo asfaltrane ceste. Postanek tega čudovitega jezera se razlaga tako, da so se podzemeljske olja, ki so jih v Trinladu odkrili, pred davnim časom pomešala z raznimi drobnimi rudnimi substancami. In tokom časa strdila v asfalt.

* Umetno mesto. Neka bavarska filmska družba v Monakovem je zgradila popolnoma umetno orijentalno mesto, ki ga uporablja pri svojih filmskih predstavah. Vsak posamezen del mesta je zgrajen v drugem orijentalnem slogu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.
Tiska »Učiteljska tiskarna«
v Ljubljani.

Za milijoni.

(Dalje.)

»Oditite,« je končno zamrmrala; »predolgo sem vas že zadrževala. Oditite in pozabite —.« Zasopla se je ozrla v kot, kamor se je umaknila stanka, ter se istic v zmedeno zgrudila na stol. Hotel se je odstraniti. Notranji svari glas mu je svetoval, da se kakor hitro mogoče umakne vplivu, ki bi mu lahko uničil mir. Toda na pragu se je ozrl še enkrat proti njej; njeno veliko, temno oko se je s tolikim izrazom obupa zazrlo vanj, da je takoj stopil k njej, jo prijel za roko in vzkliznil:

»Ne morem oditi, dokler ne vem, kako vas zapuščam. Bodite odkriti in mi zaupajte vse, kar morete zaupati prijatelju, ali pa me odpustite brez onega boleznega pogleda, ki me proti lastnemu boljšemu razsodku zadržuje tukaj pri vas.«

»Ostanite! Lažje mi bo srce, ako se vam razodenem. Hrepenim po prijatelju in svetovalecu, ki ni moj stanovski tovariš, ki stoji znanj meji onega osvobodnega, sebičnega sveta, v katerem vlada le zavist, ljubosumnost in nevoščljiva tekma. Ali imate čas, da me poslušate zdaj, ali pa pridete jutri?«

»Raje ostanem sedaj. Ni še pozno, komaj ob desetih, in hrepenim, da spoznam natančneje svojo novo prijateljico.«

Zavzdihnila je, kot krč je spreletelo ude; toda on le verjel njenemu nedolžnemu obrazu in niti senca dvoma se ga ni polastila.

»Svojo mladost naj omenim le s par besedami. Malo se je razlikovala od mladosti drugih deklic, ki doraščajo v kakem velikem mestu in hočejo pri skromnih sredstvih čuvati si blagostanja. Moj oče je bil zdravnik, izvrševal pa je prakso v delu mesta, kjer so živeli le revni bolniki, ki niso plačevali nič ali pa tako malo, da smo vzdrževali gospodinjstvo le s težavo. Moja mati je bolehal, bratov in sester nisem imela, in tako sem živela v samotni le svoji samoti in domišljiji. Najboljši prijatelj mi je bil moj glas. Da bi matere ne motila, sem se umaknila na podstrežje, kjer mi je bil na razpolago ves prazen prostor, da sem pela in gozdelela do onemoglosti, ali pa mi je zmanjkalo pesmi. Pozneje sem se bavila tudi z gledališko umetnostjo, ko me je nekoč učiteljica vzela sboj k operi. Poznala je molo strast, ker me je slučajno slišala peti. Celotakrat nisem pela pred nikomur; ako sem vedela, da imam poslušalce, zavezala mi je grlo in mrzel pot mi je stopil na čelo. Smatrala sem to le za neizkušnost, zazibala sem se v sanje in si igrala izmišljene prizore iz oper, ki sem jih poznala le po imenu. Na ta način sem našla priliko, da si vežbam glas in da zadostim notranjem ognju. Ko sem bila stara štiri let, let, mi je umrla mati in dve leti nato še oče. Ostala sem brez sredstev, vendar nisem zgubila poguma — imela sem vendar svoj glas in prepričanje, da se mi je le treba pokazati v javnosti in si priboriti slavo in sijal. Toda to zmožnost sem kmalu spoznala: kajti že prvi izvedenec v glasbi mi je pokazal, koliko učenja in vaje je treba, da se doseže le najmanjši uspeh v javnosti. Učila se

nisem bala in vežbanje mi je bilo najvišja slast; toda denarna sredstva so komaj zadostovala za vsakdanje življenje, kaj šele za tako drago izobrazbo. Morala sem se boriti s pomanjkanjem, dokler nisem nekega srečnega dne — ali je bila to res sreča? — poskušala svojega glasu v navidezno prazni cerkvi. Slaven učitelj je bil slučajno navzoč in me slišal. Zavzel se je zame in me spravil na pot, na kateri bi po njegovem zagotovilu žela občudovanje in bogastvo. Da bi mu nikoli ne verjela! — Kaj me je skrbel glad in miraz, kaj ubožna obleka? Nisem čutila ničesar o tem v sobici, ker sem si s šivanjem, prepisovanjem in podobnim delom služila vsakdanji kruh. V kratkem bom živela v izobilju in revna oblačila zamenjam z bleščečo svilo ter nastopim v zlato in srebrno tkanino odeta, kakor se spodobi operni kraljici! Tovarišica in edina zaupnica mojih sanj je bila stara Portugizinja, ki jo tukaj vidite. Spoznala sem jo v svoji skrajni revščini ter preizkusila njeno zvestobo in udanost. Njena zunanost nima veliko mikavnega, toda ona me ljubi — bojim se, da preveč — kajti ni mi dovolila umreti, akoravno je poznala moj obup.

Toda nočem prehitovati v svojem pripovedovanju. Učila sem se dolgo in marljivo, porabila vsako uro, da si izvežbam glas. Upanje me je krenilo in čas je imel peruti. Določeno je bilo, da prvič nastopim na svoj osemnajsti rojstni dan v nekem koncertu. Ako bi se bil izvršil ta načrt, bi si prihranila dve leti brezplodnega dela in praznih nad. Toda k nesreči se me je polotil v zadnjem trenutku duh upornosti, da sem se protivila javno nastopiti prej, nego bi se pokazala kot dovršena operna pevka. V vlogi »Margarete« sem se hotela pokazati občinstvu, ali sploh ne nastopiti. Moji neumni želji so ugodili in moj prvi nastop le bil preložen.

Dobila sem novega učitelja. Mnogo mu nisem mogla plačevati, toda meni se je odgrinjala sijajna bodočnost in en sam večer znamenitosti kot zadostoval, da mu poplačam svoj dolg. Zvok mojeg glasu, način mojeg petja se je boljšal od dne do dne; skoro se mi mora odpreti vstop odra, bogastvo in čast stopiti na mesto ubožstva in pozabljenosti.

Ako se oziram sedaj v zavesti svojega neuspeha na oni čas, ne morem umeti svoje neumnosti. V kake sanje in načrte sem se zazibala! Sreča in moč naj bi bila moja last, naenkrat in za vedno! Do tedaj pa hočem mirno trpeti in se vsemu odreči.

Še dva kratka meseca, tako mi je zatrjeval učitelj, in potem naj se izvrši moj prvi nastop na tukašnjem odru. Ako le čas doslej bežal po bliskovo, se je pomikal zdaj z neznosno počasnostjo, akoravno sem imela dela dovolj. Skušnje so zahtevale mnogo, toda zadovoljile me niso popolnoma; zdelo se mi je, da mi manjkajo poslušalci, da se ne morem navdušiti pred praznimi klopmi. Moj ravnatelj je bil poln zaupanja, obsipaval me je z laskanjem in potratil velike vsote za moja oblačila in ostale potrebnosti. O uspehu sem dvomila še manj kakor ravnatelj; računila sem trdno na svoj glas, na dobro šolo in svoj pogum. Mirno sem zadržala onega usodenega večera to sobo in me-

nila, da se posavljam za vedno od teh bornih prostorov. Preteklost je zame minila in voz je drdral z menoj sijajni bodočnosti naproti.

Brezskrbno sem stopila v gledališče in se oblekla v krasna oblačila. Niti godba orkestra me ni prestrašila. Ko so me poklicali na oder, sem stopila brez strahu v ospredje, da se je pred mojimi očmi razgrnila nešteta množica gledalcev. Napeto pričakovanje je ležalo na obrazih vseh, meni pa je bilo, kakor bi mi kdo zabodel meč v srce. Polastila se me je groza, kakor jo občuti zločinec pred usmrtitvijo; ude so mi otrpeli, glas mi je odpovedal. Hotela bi umreti, da bi mi ne bilo treba misliti in čutiti. Stala sem pred svetilkami, na prostoru, o katerem sem sanjala leta in leta, in nisem mogla zapeti niti najmanjšega tona. Niti zbežati ni bilo moči, kakor da so noge zrasle v tla; vztrajati sem morala in čitati na obrazih iznenadenje, sočutje, zaničevanje. Odnekod se je zaslišalo slabotno ploskanje, najbrž da bi me osrčilo. Pri tem šumu je popustil krč, ki je oklepal moje ude, in zgrudila sem se v strašni dušni boli na tla, na pozornici, ki bi lo moja noga naj ne prestopila nikoli več. Zagrinjalo je palo in mene so odnesli, komaj sem vedela, kam; toda to me tudi ni zanimalo: moje srce je bilo strto, vsaka nada uničena.

Groza me spreleti pri misli na ravnatelja in na svoje učitelje, ki sem jih tako prevarila. Nisem poguma zopet stopiti pred nje, dokler jim ne morem poplačati za ves brezplodni trud. Da bi poskusila nastopiti še enkrat, je popolnoma nemogoče. Že pri sami misli na neuspešno, valovečo se množico, mi zastaja kri v žilah in se mi temni pred očmi. Nisem ustvarjena za primadono, akoravno sem živela samo temu vzoru. Kaj sem še na svetu?«

»Kaj ste?« Umetnikov glas je trepetal v njegovih očeh je žarelo občudovanje, ki ga ni mogel prikriti. »Mlado, lepo, nedolžno dekle. Ali to ni dovolj? Mnogim bi bil to dragocen zaklad.«

»To mi ne pripravi kruha, ne poplača mojih neznesnih dolgov, ki me tlačijo k tlemi. Ta misel mi je napravila vrtnitev v to sobo nad vse grenko, me je tirala v obup, da sem slednjič iskala v smrti rešitev iz svoje bede in stiske. Pa najsi bude pregrešna, bila je edino hrepenenje, ki sem ga še poznala.«

Slednjič nisem mogla tega dalje prenašati, in sinoči sem poslala Annetto po smrtonosen strup — čisto mi je zatrjevala, da mi ga lahko priskrbi — menila sem, da bo imel pravek, ki mi ga je prinesla, zaželjeni učinek, nožila sem ga, poiskala posteljo, da umrem. Kar se je nato zgodilo, vam je znano. Ona me je varala ter mi prinesla sredstvo, ki me je zazibalo v spanje smrti podobno. Ali je bil njen čin pameten? Le čas more o tem odločiti!

»Signorina — ta nagovor se mu je zdel naj primernejši, akoravno ni bilo dvoma, da je mlada Američanka — bodite prepričana, da le Portugizinja dobro naredila. Gotovo hrani bodočnost za vas še vso srečo, ki si jo more vaša ognjevita narava želeži. Toda — osupel le obstal, ko je zaznal na njej čudovito spremembo. Obupano dekle je postalo naenkrat veselo, da

je presrečen obraz in žareče oči komaj zopet spoznal! Kaj je bil vzrok te nepričakovane spremembe? Ali so ji razodele umetnikove besede, kar se je godilo v njegovem srcu? Ali je slutila in odgovarjala na strastni občutek, ki ga je vsak trenutek tega mikavnega, toda nevarnega sestanka bolj in bolj obvladal? — Ni se drznil, da bi čital odgovor v njenih očeh. Zado- stovalo mu je, da je videl njeno veselje in da se je solčil v luči njene vnovič obujene nade.

»Niste končali stavka, je zaspešala, mislite pač, da je za noč dovolj. Res, dovolj ste slišali o moji bedi, toda nabrala sem si tudi dovolj moči, da se morem od vas posloviti. Zdravstvujte, moj gospod, dokler —.«

Smehljaje ga je pogledala. Kak ljubek smehljaj, kako nedolžen in poln zaupanja! Vendar se je počasi odmaknil, ker ni zaupal na svojo moč, svolemu lastnemu razsodku. Zdal se je hotel posloviti in se šele vrniti, ko postane mirnejši in zmožen, da preskusi najdeni zaklad po njegovi pravi vrednosti, predno si ga osvoji.

Komaj dva koraka od vrat mu je šinila v glavo nova misel.

Tajnost njenega prebujenja mu je bila sicer jasna, toda zakaj so ga poklicali, da nariše sliko, to mu je bilo še vedno zavito v uganko. Dokler ne reši te zastavice, ne more oditi. V zgodbi njenega samotnega boja in žalostnega poraza ni bilo ničesar, kar bi kazalo na to čudno okolščino. Kako bi se dala pojasniti? Ali se skrivajo njeno življenje še dejstva, ki jih je zamislila? To mora izvedeti, sicer to noč ne more računati na spanje. Vrnil se je torej in se stal vnovič pred njo.

ČETIRTO POGLAVJE.

»Oprostite, jo je prosil, toda povedali mi niste, kaj se naj zredi z izvršeno sliko. Ali želite, da jo raztrgam, ali jo naj izročim naročitelju?«

»Naročitelju? Ne razumem vas,« je naglo odgovorila. »Pozabila sem na sliko in na vse, kar je bilo ž njó v zvezi. Kdaj je bila naročena in kako?«

Vzel je znečkan pismo iz žepa. Pri luči skoro dogorele sveče ga je čitala z naraščajočo zmedo do konca.

»Andrea Montelli! Ne poznam tega imena. Vsa stvar mi je nerazumljiva!«

Ne da bi hotel in vedel je čutil Hamilton Degraw naenkrat sum in dvom. Da bi ona imena ne poznala? Ali je to mogoče? Zl je v njo in se obotavljal. Tako otroško čista in nedolžna se mu ni zdela še nikdar, njene velike oči so počivale vprašujoče na njem, kakor bi od njega pričakovala pojasnila o tem, kar ji je bilo zagotovo. Vsak dvom je torej zadušil in dal razgovoru drugo smer.

»Ko sem stopil v to sobo, našel sem čez vašo posteljo sklonjeno krasno damo s plavimi lasmi in plemenitimi potezi. Prinellala se je v kočiji, ki je čakala nanjo pred vrati. Cvetke, ki jih je prinesla, vidite ležati zvezele na tleh. Kdo je vaša krasna, bogata zaščitnica? Gotovo vam mora biti znana.«

(Dalle prih.)

Mali oglasi.

Prodaja se:

Ogna in vloga varno blagajno vseh vrst in velikosti, kakor tudi blagajne za vzdati in varne kasete pripadajočih Franc Schell, L. Jugoslovanska izdelovalnica blagajin, Maribor, Koroska cesta 31. Popravila se vrše hitro in točno. 1596

Kupi se:

Šivne stroje, rabljene, dobro ohranjene in stojala kupuje po najvišji ceni (Franko Ljubljana) Josip Peteline, Ljubljana. 1589

Čebelnj vosek, suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni Fr. Kopač, svečar v Ljubljani Gosposvetska cesta 90, (Spodnja Šiška) 1594

Službe:

Iščemo uradnika za zvonarno, ki naj bo veziran v knjigovodstvu in glasbeno izobražen. Ponudbe na stolne tovarne in livarne d. d., D. najska e. 48.

Romuald Hribarnik

davčni praktikant

Anica Klobučar

zaročena.

Idrija

Ljubljana

v januarju 1920.

Kupim

vilo na Bledu ali najbližnji okolici ali pa v Ljubljani. Cenjene ponudbe s popisom objekta in ceno na upravništvo pod št. 7.

K. Linhart, u ar

Marije Terezije c. 7.

Velika zaloga zlatih, srebrnih in niklastih ur, kakor Omega, Schaffhausen, stenske ure z nihalom po najnižji ceni. Popravila se sprejemajo vsaki čas in se solično izvrše. 990

Acetelinska naprava

večje vrste z vsemi svetilkami in vrtnimi obločnicami, primerna za restavracije, graščino, kolodvor itd. Daje ena kopala banja sta na prodaji. To zadnja pojasnila daje

Jakov Preželj, vodovodni inštalater in ključavničar v Novem mestu.

Priporočam se za vsa v mojo stroko spadajoča dela. (Popravila, napeljava itd.)

Darujem en vagon drv

in dam še posebno nagrado onemu, ki mi preskrbi v sredini oziorom tudi ob periferiji Ljubljane stanovanje od 3—5 sob s kopalnico, vsemi pritliklinami in če le mogoče z električno razsvetljavo. 2879

Ponudbe pod »Vagon« na Anon. eksp. Matelli, Ljubljana Kongresni trg 3.

Konjak

Pri slabostih vsled starosti, težkočah v želodcu, pešanja moči je starl vinski konjak pravo življenje vzbujajoče sredstvo. Dve politterski steklenici pošlje z zabojem vred za 68 K franko BEN Š HERTL, veleposelnik, grad Gollo pri Konjcah, Štajersko.

La BOSANSKE SLIVE

v zabojih po 15 kg.

Kava
Čokolada
Kakao
Kavin pridatek
Konjak
Rum
Likierje
Šampanjec
Namizna vina
Mandelini
Rozine
Dišave
Paradižnike

razpošilja po celom kraljestvu od 5 kg naprej pošiljane prosto!

JOS. FABIANI

Ljubljana, Prešernova ul. 54

Zajčje kože

od divjih in domačih kupuje po najvišjih cenah Ivan Šmigovec, Šoštanj,

izdelovalnica klobukov, zamenjava tudi klobuke vseh vrst za kože.

Trgovci z manufakturo!

Ob prihodu v Ljubljano, oglejte si trgovino

SVETOZAR KOSÉR

Kolodvorska ulica 24 pri »Tišlerju«.

ker dobite vedno fino in navadno moško suknjo, hlače, parant, plavino, cefirje, n oške in ženske nogavice, rute, robce, sukanec, klobuke itd. po najnižjih dnevnih cenah. Vsako drugo zaželeno blago preskrbim v štirih dneh.

Barva in kemično čisti

vsakovrstno blago

ol

in PERE

in SVETLOLIKA

domače perilo

ovratnice, zapestnice

(pošilja po isto na dom)

in srajce

tovarna JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

Podružnica v Mariboru: Gosposka ulica.

Jadranska banka

Delniška glavica: K 30.000.000.—.

Rezerva nad K 10.000.000.—.

Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Split,

Šibenik, Trst, Zadar, Zagreb.

Kasapostura: Kranj.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.